

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid. Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil., rândul cu litere garmonde.

Interpretarea

SS-ilor 18, 40, 88 și 150 din „Statutul organic”
de Dr. Ioan Lupaș.¹

*In legibus interpretandis
plus rationis, quam verbis tri-
buendum.*

I.

Când am publicat în numărul 122 al «Telegrafului Român» articolul intitulat: «O chestiune de actualitate», cercând să dau o interpretare științifică SS-ilor 18, 40, 88 și 150 din «Statutul organic», mi-am dat sama, că părerile schițate în acel articol, vor întâmpina diferite obiecții. De aceea n' am lipsit a accentua însumi, că întrig cuprinsul aceluia articol nu e de căt o soluție, care mie îmi pare acceptabilă, și am încheiat cu rugămintea, că cine cunoaște alta mai bună, să nu întârzie a o da la lumină, oricât ar fi de protivnică părerilor mele.

Trebuie să se facă în toamna acestui an și la începutul anului viitor restaurările corporațiunilor noastre bisericești reprezentative prin alegeri, am arătat, că nici «Statutul organic», nici Regulamentele noastre bisericești nu cuprind vre-o dispoziție specială, care să normeze modalitatea alegerilor în împrejurări excepționale, cum sunt cele din timpul de față, create prin starea de răsboiu. Si nu trebuie să ne prindă mirarea de această lacună, căci nu există în lume nici legi, nici regulamente perfecte, ale căror dispoziții să poată îmbrățișa seria infinită a tuturor eventualităților și întâmplărilor, pe cari valurile vremii le pot scoate la suprafață.

Știind însă, că «echitatea e suplementul firesc al legilor pozitive» și că jurisprudența admite posibilitatea de a recurge la legi mai vechi, de cători se găsește vre-o lacună în legile actuale, atât din motive de echitate față de mulțimea cea mare a credincioșilor nostri, cari își expun viața pe câmpii de răsboiu, cât și din considerațiuni doctrinare-științifice, impuse de caracterul intrinsec al bisericii noastre, am exprimat părerea, că s'ar putea considera ca motivată procedarea Consistorului mitropolitan, când a evitat să a ordine pentru săvârșirea alegerilor, nefiind acestea tocmai indispensabile, și că ar fi bine, ca factorii conducători ai bisericii noastre să se știe folosi de prilejul acesta potrivit spre a cerca să aducă, pentru moment, în consonanță dispoziția permisivă a Statutului organic, care spune că membrii corporațiunilor reprezentative bisericești «pot fi și realeși» cu dispoziția Regulamentului organic din 1864 și cu proiectul mitropolitului Șaguna, care contemplase alegerea lor pe timp de căte 6 ani, iar nu de căte 3.

¹ In chestia restaurării corporațiunilor noastre bisericești am mai primit multe păreri, pe cari însă nu le mai putem publica, după chestia e acum rezolvată prin dispozițiunile luate din partea venerabilului nostru consistoriu arhidicezan. Dăm însă cuvântul ultim părintelui protopresbiter Dr. Ioan Lupaș, care a susținut chestiunea, pentru a-i explica și apăra punctul său de vedere, declarând, că părerile lui Lupaș sunt acum a se considera numai ca păreri curăț principiare, științifice, individuale. Redacție.

In §§-ii «Statutului organic» fiind normată numai modalitatea alegerilor, nu însă și a *realegerilor*, am crezut și cred, că acestea din urmă se pot săvârși în mod sumar, din partea sinoadelor parohiale ordinare din Ianuarie și a colegiilor preoțești, pe baza îndrumărilor ce li se vor da din partea *consistoriilor eparhiale*, cari în sensul alineatului 5 §. 40 din «Statutul organic» și în virtutea *Normativului*, votat de congresul național bisericesc din 1903, sub Nr. 71 punct 7 sunt nu numai îndreptățite, ci și îndatorate a lua în ședință plenară, dispozițiunile necesare pentru «conducerea alegerilor de deputați pentru *sinodul protopresbiteral* și cel *eparhial* și pentru *congresul național-bisericesc*.

La această modalitate m' am gândit nu cu scopul de a «eluda grandioasa operă» a lui Șaguna, cum binevoește a insinua un «amic» dela *Oradea mare*, ci cu intențiunile cele mai curate, de a feri de astădată biserica și instituțiile ei de vîrtejul unor lupte și agitații electorale, cari nu pot să aducă nici un bine în împrejurările grele de azi, și de a căuta o cale potrivită, ca să-și poată continua corporațiunile noastre bisericești reprezentative și administrative activitatea lor, și fără a trece prin sdruncinătură obicinuită a noilor alegeri.

Dacă am propus prelungirea cișlului de 3 ani și transformarea lui în cel de 6, contemplat de Șaguna, la aceasta nu m'a îndemnat nici decum vre-o tendință retrogradă, ci tocmai una *curat progresistă*. Căci trebuie să mărturisesc, — ceeace cred că împreună cu mine vor recunoaște cel puțin 99% din ceice pot să-și dea sama de răvagiile pricinuite vieții noastre bisericești prin deslănțuirea demagogiei desfrâñate și impetuouse cu prilejul celor mai multe alegeri, — că față de starea actuală, cu *restaurări* și *răsturnări* tot din 3 în 3 ani, ar constitui un progres foarte însemnat dispoziția contemplată de Șaguna cu ciclul de 6 ani.

Spre acest progres cred că ar fi datori să năzuiască toți *voitorii de bine* ai bisericii și ai poporului nostru!

Și, de oarece progresul poate fi accelerat prin o critică dreaptă și obiectivă a stării actuale, dacă această critică nu se mărginește numai la constatarea răului, ci cauță și mijloacele de lecuire și îndreptare, — cred că nu-mi va lua nime în nume de rău afirmațiunea, că ceeace a voit și a proiectat Șaguna, ar fi mai favorabil pentru biserica noastră, decât ceeace ce a decis congresul național bisericesc din 1868. Această afirmațiune a mea n' a isvorât numai din stima și venerațiunea, pe care o datorăm cu toții memoriei lui Șaguna, ci într'o măsură cu mult mai mare din cunoașterea realității și din tendința salutară de a elimina, pe căt va fi cu putință, *repetirea prea deasă* a unor prilejuri, cari pot să surpe a deseori în câteva momente tot ce a clădit pe terenul educației religioase-morale strădania îndelungată, dreaptă

și cinstiță a celor mai devotați slujitori ai bisericii.

Recunosc îndreptățirea unora dintre obiecțiunile, ce s'au adus față de cuprinsul articoului meu. Am și spus în acel articol, aşa cam printre rânduri, că Consistorul mitropolitan nu a dat îndrumări destul de precise în această chestiune atât de însemnată. Probabil, n'a dat nici un fel de îndrumare Consistoriilor eparhiale, de unde poate să urmeze inconvenientul, că în cele 3 eparhii se vor lăua, ori se vor fi lăuat și până acum, dispoziții diferite în privința alegerilor și restaurărilor. În special, în eparhia Caransebeșului unde, după că îmi aduc amintă din comunicatele ziarelor, nu se mai permite nici să tragă clopotele la bisericile noastre, va fi situația atât de gravă, încât îmi pare cu desăvârșire exclusă posibilitatea unor alegeri *cu adevărat constituționale*. Dar și în celelalte eparhii, cine s'ar putea încumeta să facă de pe acum profesii, cu privire la situația din primele trei luni ale anului viitor, când ar fi să se țină, pe lângă sinoadele ordinare, încă cel puțin 2—3 *sinoade electorale* pentru alegera membrilor sinoadelor protopopești, ai celor eparhiale și ai congresului național-bisericesc, și tot atâtea *întruniri ale colegeiilor preoțești* pentru alegera deputaților din cler?

Dacă Consistorul mitropolitan ar fi dat îndrumări sigure și uniforme, ori dacă ar fi aflat de bine să convoace congresul în sesiune extraordinară, sunt convins că s'ar fi putut găsi chiar și o modalitate oarecare spre a profita de împrejurările excepționale de acum, exoperând prealabilă învoie și aprobare a factorilor competenți pentru eventuala modificare a unor dispoziții din «Statutul organic», a cărui revizuire e considerată ca indispensabilă de către toți ceice ar dori, ca înființarea episcopilor sufragane, contemplate de Șaguna, să nu rămână, în paguba bisericii noastre, timp așa de îndelungat exilată din lumea realității în domeniul desideratelor platonice.

După ce am văzut însă, că Consistorul mitropolitan să a mulțamit cu amânarea alegerilor congresuale pe timp nelimitat, iar chestia restaurărilor din eparhii a lăsat-o în grija consistoriilor eparhiale, fără ca vre-unul din cei prezenti să fi făcut vre-o observare față de propunerea secretarului mitropolitan, — știind că pot găsi, din punct de vedere legal, o bază atât în §. 40 din «Statutul organic», cât și în citatul «Normativ congresual» din 1903, am presupus, că acestea vor trebui să ia dispoziții mai hotărâte, după cum de fapt au și luat, bine înțeles cu rezerva, că la timpul său le va aproba atât consistorul mitropolitan, cât și congresul. Dacă articolul din chestie l-aș fi publicat înainte de ședința plenară a Consistorului mitropolitan din August, — și regret că nu l-am publicat de atunci, — firește că n'as fi fost necesitat a re-

urge la expedientul cu Consistoarele eparhiale, ci aş fi stăruit pentru inițiativa Consistorului mitropolitan.

O lămurire. Intr'un articol al domnului Dr. Aurel Lazar, avocat și fiscal consistorial în Oradeamare, publicat în «Românul» din Arad, numărul 275 din 14/27 Decembrie a. c. se susține, între altele, că Excelența Sa, Inaltreasfințul Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, ar fi cerut voie dela guvern pentru întrunirea sinoadelor parohiale în cursul lunii Ianuarie 1915, în scopul alegerii corporațiunilor noastre bisericești, pe un nou period de trei ani. Ne ținem de datorință să lămurim lucrul și se constatăm, că tot ce a făcut Excelența Sa este, că a notificat guvernului și l'a rugat să iee la cunoștință, că în înțălesul statutului nostru organic, în cursul lunii Ianuarie 1915 se vor întâni sinoadele parohiale, pentru alegera corporațiunilor noastre bisericești pe un nou period de trei ani, iar guvernul a lăuat notificarea la cunoștință. Poate că nu se facea nici aceasta, dacă un organ administrativ din apropierea Sibiului nu interzicea chiar și întrunirea comitetului parohial, fără a revoca oprirea nici a repetitele interveniri ale consistoriului arhidicezan. Cu privire la alegerile pentru congres apoi observăm, că mandatul actualilor deputați congresuali durează până la 30 Septembrie 1915, și astfel alegerile noilor deputați se vor putea face în Iulie, August, ori Septembrie 1915, când sperăm că ne vom bucura de binecuvântările păcii de toți mult dorite.

„Nici într'un chip cu Rusia“. Acesta e titlul unei interesante broșuri, care ne a sosit la redacție. E scrisă de domnul Radu Rosetti din București, care arată în mod convințător motivele, pentru care România la nici un caz nu poate face cauza comună cu Rusia în actualul răsboiu, și nu poate intra în acțiune alături cu ea, decât numai în contra ei.

Italienii în Valona. În orașul Valona, care aparține Albaniei, — nouă stat european fără domitor, — s'au născut turbărari grave, cări au avut de urmare, că locuitorii de naționalitate italiană din acest oraș au căutat adăpost în palatul ambasadorului italian. După ce provocările acestuia liniștea nu a fost restabilită, s'a dat ordin marinilor italieni dela port să intre în oraș, ca se apere populația în contra acelor de volnicie ale răsculaților. Marinarii au intrat apoi în oraș și l'au ocupat, iar comandanțul lor, admirul Patris, a adresat populației proclamație următoare: «Serioasele neliniștiri, cari s'au succedat aici după olaltă, au zădărnicit cu totul comerțul și voința de a face întreprinderi, iar viața și siguranța averii le-au amenințat cu primejdile serioase. Guvernul italian,

se petrece pe campul pedagogiei moderne. Am fi bucurosi, ca din aceasta muncă să și ia partea lor și ardelenii, și cării îndemnăm să treacă și în rândul abonșilor pe langă taxa anuală de 6 cor. De încheiere dorim „Buletinului” viață și izbândă.

Dr. M. Crăniceanu.

Pentru cei răniți.

Dela doamna Alexandrina Matheiu din Zagreb primim scrisoarea următoare:

Mult stimață redacțiune!

Ve stiu proptă temeinică a româniei cu dureri, a românei en nădejdi. Nam venit nici-când înaintea forului D-voastră național, fără și în ascultat cu bunăvire, și nu m-am intors nici-când după o rugăciune exprimată, acasă, dela D-voastră, fără că să mi fie înima plină de mărgăre.

După am întîmpinat și o bucurie mare și curată, primind dela o foată colegă a fizicii mele din Berlin 30 coroane, spre a le face „protegiților vulnerații români” pe care fizica mea adeseori li cercează „o bucurie mică de Crăciunul nostru”, iarăs înspre D-voastră alerg și vă rog a face loc multămiteme mele către acea nobilă femeie germană, care își aduce aminte de protegiții suferinței ai amicei fidèle, în aceste timpuri de cercare.

Prin ospitalitatea D-voastră și aduc deci doamnei Bertha Dietrich, dela Künstlertheater din Berlin, profundele mele mulțumiri pentru darul de 30 cor. cu cari bani vom procura cărticele de rugăciuni și de lectură ne seama răniților români din spitalurile în cari umblăm noi. (Ah, în toate și la toți Români nu putem merge noi, trei numai!)

Dorindu-i doamnei Dietrich recompenză dela bunnii Dumnezeu pentru arătata simpatie față de neamul nostru românesc, binecuvintez impulsul susținutui ei jerifitor și vă rog, onorată redacțiune, a tipări multămîta, gratuit, cum gratuit multă foi pentru bolnavii noștri trimiți, ca, tradusă spoi, multămîta astă eu s-o trimit doamnei Dietrich.

Cu banii am făcut astfel: am comandat la biroul „Asociației” 40 Călindare de-ale „Asociației” și la D-voastră comandez cărticele de rugăciuni și de lectură de 14 cor. Așa-i întrubințată foarte bine suma de 30 coroane.

Altfel și „Asociația” și d-na Lucia Cosma și d-na Lintu și Domnul P. P. Barbu, mi-au donat cărticele de rugăciune și de cântări și mici povestiri, pentru bolnavii mei. Primească Dumnezeu!

Mai detaliat despre toate și despre tot vă voi scrie, când crâncenul răboui se va găta.

Zagreb, 18 Dec. st. n. 1914

Cu stima: Alexandrina Matheiu

Legende și tradiții populare

din Balșa (Protopopiatul Geogiu)

de Aron Todea, invățător.

Tijmeleu.

Zice că la noi în sat trăia tare de mult o văduvă cu stare bună și din oameni fruntași. După moartea bărbatului ei i-au murit și cei 3 copii mai mărișori și a rămas numai cu cel mai mic, cu Culiță. Fiind căl avea numai pe el, de aceea îl tinea foarte

Bey, susține și corespondenți europeni și se bucură de o anumită popularitate.

„Ieni-Gazeta” („Gazeta nouă”) este considerată ca organul marelui Vezir. La această foaie lucrează mult talentul Safit-Tia-Bey. „Şura-i-Umet” („Adunarea națională”) este organul oficios al comitetului juniorilor Turci. „Hukuk-i-Umoine” („Drepturile universale”), este considerat ca organul extrem opozitionist. Este o fondare a exilatilor răneși în țară. De amintit ar fi înțețintate multele reviste satirice ce apar acum în Constantinopol și găsesc mare cîntare, fiind pline de spirit și humor: „Kalem” („Condeul”) și „Bosbagat” („Felerul”), care sunt din cele mai cîte.

Dintre foile mai însemnate grecești din Turcia sunt de amintit: „Constantinopolis”, „Tabidimos”, „Piodos” și „Neologos”.

Mai apar încă cinci foi armeneghi și cîteva franceze-ngleze, prin cari s’ar completa tabloul. Presa germană până acum era un factor necunoscut în Turcia. După restabilirea constituției s’au înțemiat ziarul „Die neue Tū kei” („Turcia Nouă”), pe care o redacteașă scriitorul austriac Kienast. La 1908 a apărut „Die osmanische Post” sub redactarea lui Grüwald, care mai năște lucrase la „Vossische Zeitung” și la „Frankfurter Zeitung”. Din 1913 există și natu și care albaneze în Scutari și două la Valon („Der Balkan”).

desmerdat. Nu l-a pedensit nici pentru cele mai mari blăstămășii. Să și făcut un copil foarte neascultător și rău. Când îi zicea mamă-sa: „Mai Culiță, nu ești dragă nespălat afară când răsare soarele, că e păcat și te dor ochii”, el nu numai că n’o asculta, ci o și batjocorea. Când era de 5-6 ani și plăcea să fure ouă dela ei și dela vecini și și cumpăra tabac. Când îl prindea vecinii și îl spuneau cătră mamă-sa, ea în loc să-l pedepsească, îl punea parte. „Că doar el ce prîncepe, că doar când va fi mare nu va mai face de acestea, că n’o să-l omoare pentru niște ouă?”

Copililor le plăcea să se însoțească cu Culită. Se mirau cum șiie el să infuge căni cu pietri, să scoată puia golesă din buturi de salcă, și atâtă și atâtă hoții și bazaconii.

Odată vecinul lor nu era acasă. Culită cu copiii vecinului luară ouă din cuibar, și hai să le coacă. Dar nu era foc. Hai să facem după casă, nu ne vede nime, zise Săvă, un copil de 4 ani al vecinului. Băsăl facem în grăjd, că e și mai ascuns și nici nu ne vloră, de o să vină ploaie. Așa au și făcut. Coperisul de paie prinse foc și un sul de foc înalt căt un turn se ridică din vîrful țurii. Un copil al vecinului a înebunit de frică, iar celalalt Săvă s’a bolnăvit de „spăriat”. Vedea tot flacări, și nu mai putea rămânea sigur. Culită a fugit acasă. Mamă-sa însă a trebuit să plătească o sumă mare de bani vecinului despăgubire.

Lui Culită nu-i stătea mintea la lucru. La școală pe atunci nu mergeau copii, că nici nu era școală. Culită pe ce se facea mai mare, făcea și miselii mai mari.

Mergea prin sezoane și privighenii. Într-o sezoană un om găumești și batjocori „Tijmeleu”, și așa-i a rămas numele. În urmă s’ă indebetă și cu beatura. Acuma fura și deacăsa și da pe la altă ori pe ce putea pune mâna și ducea pe beatură. Acum fozadar îl ocărea mamă-sa. Odată a venit beat și a băut pe mamă-sa și a spătit toate ferestrele. Mamă-sa a plâns și l-a blăstămat cu mâinile către soare. Se vede că l-a blăstămat în ceas rău, că s’ă prisnă blăstămul. După aceasta încă o seară venea Tijmeleu să cantă:

Când eram de-o zi de domă
Furam puș și furam ouă,
Când eram de un an de doi
Furam o și furam boi,
Am vrut să-mi fac sură, casă,
Dar glăjătu-nu mă lasă.

Deodată îl ieșe fa căle o matahăla mare neagră. Ba îl învingea fa gard, ba îl trătea de pământ. Abia pe după miezul nopții a sosit acasă asudat și zdrobit și a spus mamei sale și a rugat-o de iertare.

Mamă-sa a adunat 9 smicele, dela 9 pruni, din 9 grădini și l-a sfumăt. A rugat pe Dumnezeu să-l ierte, că și ea îl iertă. Și Tijmeleu și-a dus hainele cu cari a fost când l-a blăstămat mamă-sa, și le-a pus într-o hăciugă între hotare, și s’ă jurat că nu mai fură și nu mai bea. O vreme s’ă și tinut de cuvânt. Dar odată un ortac deși lui, cu care hoțise mai înainte, l-a luat de minte și au spart ușa bisericii, ca să fure bani. Nu i-a prins nimănii, dar din ziua aceea Tijmeleu a fost tot trist, un an de zile. Cu nimeni n’ă mai vorbit. Umbria pe câmp fără nici o treabă. Odată l-a sfătuit săpăzură de aceeași hăciugă între hotare pe Cusura, unde își pusește înainte hainele. Și deatunci muchea aceea se chiamă Tijmeleu. Dacă cineva și azi se joară și îl umbă rău, își duce hainele acolo între hotare.

Baia Domnului.

Io hotarul comunei noastre este o gară de baiе părăsită.

Aici spun oamenii, că a fost pe vremuri o baie foarte bogată în aur. Dar n’ă tinut mult. Se zice, că a fost sfătă de un porcar cu numele Iacob. Iacob acesta era milostiv și cu frica lui Dumnezeu.

La biserică nu se putea duce în toate Duminecile, dar unde astă vre-o cruce pe hotar, to ganunchea și se rugă căsuiri întregi luna ajuta pe săracii din sat.

Odată căntând după niște porci prin pădure, a dat peste un părăias mic, ce curgea dintr-o peșteră înfundată. Părăiasul aducea într-o pravă sirăluitor de aur, și-lăsa grămadă într-o balta mică. Se strânse o grămadă de aur căt un mălaiu. Iacob porcarul se miră mult, apoi luă mălainul de aur și lăsa în străinătate lui de piele. Până seara să tot cugeta ce să facă el cu atâtă blagă (bogăție).

Iși aduse aminte că biserică cea de lumeni e bătrâna, de sănătatea în proprie Sara doze mălainul de aur curat și date neotului, ca din el să chețuie să facă o biserică de peatră.

Peste două zile groful, căruia îl slujea comuna noastră, chemă pe Iacob la sine. Cu vorbe aspre îl întrebă că unde-i bulgarul de aur, pe care l-a sfătuit. Iacob spuse. Groful puse de-i deteră lui Iacob 25 de bate, că pentru ce nu i-a adus aurul

lui, că doar al lui e hotarul. Trimis de-adusă aurul de-a noapte și puse de-i numără și popii 25 de bate.

Groful și eu fiul său se ureară apoi pe car și Iacob și conduse, de le arătă unde a sfătuit aurul.

Groful puse anoi oameni să săne în baie. Baia nu era sfundă. Tăian în aur că în mămăligă. Groful își puse oameni credincioși, ca păzitori peste lucărători și se duse acasă.

Iacob era tot trist. Se mira cum Dumnezeu și-a lăsat grofului, aurul dat pe seama casei lui.

Ori doară nu-i Dumnezeu domn mai mare peste pământ decât groful.

Peste vre-o 2 săptămâni vine ear groful, tocmai când bășii prânzau pe raiul la gura băii. Groful ia pe îngrăitorii și întră cu fiul său în baie, să vadă mai este nădejde de aur mult. Iacob încă sosise pe acolo cu porcii.

Deodată se audă o detunătură înăbușită și baia se surupă dealungul, și în locul ei rămâne o râu lungă. Cei ce au văzut aceasta, s’au înspăimântat. Iacob a căzut în genunchi și ridicând mâinile către cer a plâns și a zis: „Ba tu, Doamne, esti mai mare”. În locul acela și azi îl zice „Baia Domnului”.

NOUTĂȚI.

Crăciunul în Schönbrunn. Majestatea Sa Monarhul a petrecut seara de Crăciun în apartamentele arhiducesei Maria Valeria dela palatul din Schönbrunn în cerc restrâns familiar. Îndată după 5 ore seara s’au intrunit arhiducii nepoți ai Majestății Sale, cu părinții lor și personalul curii, în salonul cel mare, unde se pregătise pomul de Crăciun. Nu mult după apariția Monarhului, arhiducesa Maria Valeria a distribuit celor prezenți darurile. Serbarea a durat până la orele 6, când a urmat un mic sunet în familie, după care suveranul s’a retras în apartamentele sale.

Memoriile regelui Carol. O nouă ediție din memorile marelui rege al României vor apărea la Stuttgart în casa de editură Cotta, care acum, după moarte sauerianului, arată că autorul memoriorilor este scriitoarea Mite Kremnitz. Dna Mite Kremnitz a prelucrat adeca materialul pe temeiul însemnărilor ce i-sau pus la dispozitie de regale Carol.

Dela universitatea din Budapesta. Înscrerile la universitatea din capitala țării se încep în 7 Ianuarie și se termină cu ziua de 18 Ianuarie. Cu învoirea dată de rector se pot face înscrieri ulterioare până în 18 Februarie.

Bucurie în familia domnitoare a Italiei. Regina Elena a Italiei a născut Sâmbăta o fetă. Atât regina că și nou născută principesa Maria se află în stare sanitară multumitoare. Din acest prilej se va acorda o amnistie pentru crime politice și pentru crime ordinare mai mici.

Participarea învățătorilor la răboli. Este vrednică de admirare munca înșuflită desvoltată de profesori și învățători în legătură cu răboli. Un zis poliție și pedagogic din Budapesta comunică următoarele date: Se sfătă duși în campanie 4906 învățători, dintre cari până acum sunt răniți 206, morți 41. Din comitatul Aradului au plecat cei mai mulți învățători, și adecă 336. Pentru împrumutul de răboli învățătorimea a semnat peste un milion și jumătate de coroane.

Circulară potrivită. Episcopul Gherlei, Dr. Vasile Hossu, a dat o circulară, în care cere credincioșilor să, ca în aceste vremuri extraordinară să sistene obișnuitele pomeni și ospete.

Femei spionând. Autoritățile politice au dat de urmă unor îndeletniciri pe căt de interesante, pe atât de primejdiașe. Pe la gările orașelor mai mari se pot vedea adeseori tinere dame elegante, care se adresează cătră soldații răniți sau cătră alte persoane militare, informându-se despre cutare „rudenie” și flătoare în răboli. Sub acest pretext se începe o vie convorbire și damele stărișesc mai ales despre locurile, unde stau singurătele trupe. Damele sunt de obicei cu gust imbrăcate, și sunt să se prezinte favorabil și fac total neotru a putea legătura cu ofițerii. Poliția a izbutit în cîteva cazuri să intervină, demânând damele primejdiașe, totuși ele se ivesc și arătă cu mare îndrăzneală și în număr tot mai considerabil. De aceea este datoria publicului să ajute autoritățile în munca lor și să atragă luarea aminte a personalului dela gară sau a poliției asupra figurilor suspecte de asemenea femei.

Din Bucovina. Ziarul *Vîțea Nouă* dela Suceava scrie, că Bucovina este amenințată de foame. Importul din nordul Bucovinei este cu neputință, decorecă partea aceasta este ocupată de ruși. Nici importul din Transilvania nu se poate face, atât din cauza recoltei slabă, că și din cauza operațiilor militare din această parte a țării. A rămas deci pentru Bucovina o sigură cale de de alimentare cu cerealele trebuințioase, și anume România. Reprezentanții poporului bucovinean au intervenit la guvernul roman, să asigure exportul unei cantități de cuciucru și grâu pentru alimentarea locuitorilor români ai Bucovinei. Se este așteptă, ca guvernatorul, contele Meran, să sprijinească pasul derulătorilor români. Se crede cu siguranță, că guvernul din România va da asciutare cererii cu atât mai vîrstă, că cooperătirea românească dela frontierele bucovinene a muncit cu mii de brate și de an pe moșile din Moldova, contribuind fără îndoială și ea la sporul bălgăului din această parte a României.

Impotriva carnavalului. Corpul episcopal croat, cum se scrie din Zagreb, a dat o circulară, în care prețimea primește înăbușinarea să protesteze în modul cel mai hotărât împotriva tuturor petrecerilor de carnaval, și să opreasca credincioșii nu numai dela organizația de petrecere, ci și dela participarea la dansele. Circulara nu permite să se aranjeze nici dansuri în săptămâni slăbătoare, căci astăzi o oportunitate să organizeze petreceri sub scutul apărător al sentimentului patriotic și umanitar.

Un cuvânt împăratesc. Când împăratul Wilhelm a vizitat teatrul răboliului de răbărit, a rostit după *Kreuzzeitung* următorul cuvânt: „Iubăti camăraz! Am venit din Franța să vă aduc salutul camarazilor voștri dela apus, și să vă rostesc multumirea mea regală pentru bravura, cu care voi, credinciosi jurământului militar, și bătut până acum cu glorie armatele românești ce vă erau superioare ca număr. Tot ce ati făcut până acum, ati săvârșit cu ajutorul lui Dumnezeu, care doresc să vă ajute și mai departe. Celorlăți camărazi ai vostru, sfătitori în tranșee, să le deuceți salutul meu regal, iar dușmanul să-i duzeți glontul și baioneta. Să vă să o sătii dela mină: Bătut are să fie dușmanul în orice împărăjură!”

Cum se fac azi recrutările în Franță Stiri din Bruxelles spun următoarele: Belgienii, sosită de pe pământul francez, povește lucruri ciudate despre convocarea mai nouă a soldaților francezii. Despre o recrutare în toată regula nu mai poate fi vorba. Nu funcționează nici măcar o singură comisiune de recrutare. Pirăriile pur și simplu trimit celor obligați să se prezinte la comisiune, căte un ordin de a se înfățișa la comanda

Nr. 374/1914.

(613) 3 - 3

Concurs.

Pe baza rezoluției consistoriale din 14 Noemvrie a. c. Nr. 12798 bis. pentru întregirea parohiei de cl. a III-a Federi, protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Cucerile de concurs se vor înainta sub semnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescrișilor reglementare, se vor prezenta în vreo Dumineacă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta și predica respective a celebra.

Hațeg, la 26 Novembre v. 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-
tului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 756/1914.

(616) 3 - 3

Concurs repetit.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Soatul maghiar**, din protopresbiteratul Turda se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima inserare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunat cu acest post sunt cele fasonate în coale B, pentru întregirea dotațiunii preoțești dela stat.

Concurenții să-și înainteze petițiile concursuale instruite în ordine subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu previa învățătură a acestuia să se prezinte în biserică spre a cânta, celebra și a face cunoștință cu poporul.

Turda, la 5 Decembrie 1914.

Oficiile protopresbiterale gr.-or. în con-
telegere cu comitetul parohial.

Iovian Murășanu
protop.

La Librăria arhidicezană, Sibiu, se află de vânzare:

**Monografia
bisericilor, școalelor și reuniunilor
române din Făgăraș.**

De

Nicolau Aron,
paroh ortodox român.

Prețul 3 cor. + 20 fil. porto

Nr. 104/1914. (617) 2 - 3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Chișcada** cu filă **Buruene**, tractul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții își vor așterne cererile de concurs subsemnatului oficiu protopresbiteral concernent și a se înfățișa în vre-o Dumineacă sau sărbătoare pentru a cânta și predica respective a celebra.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. român în contelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Șinca
adm. par., prezid.**Lazar Niagu**
notar.

Nr. 674/1914. Vidi:

Deva, la 10 Decembrie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-co-oriental
al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopresb.**A apărut**

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune cătră Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluște-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simvolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune cătră Dumnezeu Tatăl; rugăciune cătră născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune cătră Domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidicezană, și se vinde legată în coloare roșie și vânătă cu 20 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Prefoițor, profesorilor și învățătorilor, la comandă de cel puțin 50 exemplare, pe lângă a hizarea prețului sau expedierea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru învățătorii săi, ci și ca dar la copii, pe sărbătorile Nașterii Domnului, precum și pentru ostașii din răsărel, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană:

**Călindarul arhidicezan
pe anul 1915.**

cu șenatismul autentic al bisericei ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil. plus porto poștal 20 fil.

La Librăria arhidicezană, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copci, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Acelaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copci, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Acelaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copci, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Acelaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copci, în o frumoasă cutie de păstrat **85 cor.**

Acelaș legătură în piele Chagrin pe ambele părți imprimat evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copci, cu cutie de păstrat **75 cor.**

Acelaș legătură în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copci **25 cor.**

La Librăria arhidicezană în Sibiu,
se află de vânzare:

ALBUM

de

brodării și țesături românești.**Compus și editat**

de

Minerva Cosma.

Prețul 16 cor.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidicezană, Sibiu.

Archibald, *Impresii de Călătorie*, note de om născut. Prețul cor. 250. + 20 fil. porto. Boldor A., *Dare de sămă* asupra mișcării literare pedagog. din anul școlar 1912/13. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Băne Dr. A., *Incercare de Istoria Românilor* până la anul 1382. Scrisore postumă cu un Portret foarte bine reușit al autorului. Prețul 5 cor. + 20 fil. porto.
Caragiale I. L., *Teatru*, opere complete. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Carta Verde, textul tractatului de pace din București 1913. Prețul cor. 1'50. + 20 fil. porto.

Cazabă A., *Între Femeie și pisică*, novele. Prețul cor. 1'50. + 20 fil. porto.
Chiriteșcu M. I., *Grănicerul*, novele. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Cosbuc G., *Fire de Tort*, poezii. Ediție nouă cu 100 pagini mai mare decât ediția anterioară. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.
Diamandy G., *Chemarea Codrului*, poveste vitejască în 3 acte. Prețul cor. 1'50. + 10 fil. porto.
Drăgescu Dr. I., *Pro patria, Povestire despre începutul și menirea neamului românesc*. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.
Dulfu P., *Gruia lui Novac*. Epopée alcătuită din cântecile de viteză ale poporului român. Cu ilustrații de A. Murnu. Ed. simplă cor. 1'50, ed. de lux cor. 2'50. + 20 fil. porto.

Eroii Noștri, pagini alese din istoria neamului. 3 broșuri à 30 bani. Broșura I conține: Răboiaile între Români și Daci. Broșura II conține: Dacia sub Traian. Broșura III conține: Muntenia și Moldova, luptele lupte cu Ungurii. Broșurile acestea sunt scrise pe înțelesul poporului. Porto 10 fil.

Farago Elena, *Din taina vechilor Răspândii*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Filipescu N., *Discursuri politice*, publicate de N. Pandelea. Vol. I. 1888—1901. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.
Flaubert G., *Salambo*, roman. Tradus de Ludovic Dan. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Galaction G., *Biserica din Răzoare*, novele și schițe. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Ghica Ioan, *Pământul și Omul*, ilustrat. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.
Goethe, *Faust*, tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun. Prețul 1 coroană. + 10 fil. porto.
Hamat Alexiu, *Noua lege militară*. Extras din lege și tâcuirea ei. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Herz A. de, *Bunicul*, comedie în 3 acte. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Hodoș E., *Frumoasa din Nor*, și alte povesti. Prețul cor. 2'50. + 20 fil. porto.
Hodoș Z., *Masă ieftină*, gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de Bucate simple și bune. Prețul cor. 1'20. + 10 fil. porto.
Horia-Petra-Petrescu, *Văduvioara* și alte sase monoloage pentru bărbați și dame tinere. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

In Teara lui Vlaicu. Prinos pomenirei lui Aurel Vlaicu. Prețul 80 fil. + 5 fil. porto.

Ionescu Șisești G., *Călător*. Prețul cor. 1'50. + 10 fil. porto.
Iorga N., *Note de Drum*. Prețul cor. 1'25. + 10 fil. porto.
Iorga N., *Istoria Statelor Balcanice în epoca modernă*, Lecții tinute la Universitatea din București. Prețul cor. 3'50 + 30 fileri porto.
Irimescu Cănești I., *Pe durmurile Cadilaterului*, impresii și note. Prețul cor. 1'50 + 10 fil. porto.
Katargiu B., *Discursuri Parlamentare 1859-1862*. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

La Librăria arhidicezană în Sibiu, se află de vânzare:

Lazar Stefan, *Floarea Betuliei*, roman din epoca Asiro-Babiloniană. Traducere autorizată de Alexandru Ciura. Prețul cor. 1'80. + 10 fil. porto.
Lecca Haralamb G., *Din Dunăre în Balcani*. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Legea pentru Curtea de Casătune și de Justiție. Prețul 2 cor. + 30 fil. porto.

Locusteanu P., *Suntem Nebuni*, schițe umoristice. Prețul cor. 1'50. + 10 fil. porto.
Lovinescu E., *Aripi morției*, roman. Prețul cor. 1'80 + 10 fil. porto.
Lupuș Dr. I., *Săguna și Eötvös*, conferință întrată în sala festivă a gimnaziului din Brașov la 6 Decembrie 1913 și la „Asociația” din Sibiu la 8 Decembrie 1913. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.
Minușcu I., *De vorbă cu mine insu-mi*, poezii, cu desenuri de Iser. Prețul 3 cor. + 10 fil. porto.
Moldovan S., *Ardealul II*, Tinuturile de pe Murăș. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.
Mureșanu Iacob, 1812-1887 *Album Comemorativ*. Prețul cor. 3'50. + 20 fil. porto.
Murnu G., *Istoria Românilor din Pind Vlah mare 980-1259*, studiu istoric după izvoarele Bizantine. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Pătrășcanul D. D., *Timotei Mucenicul*, novele. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Pilat I., *Eternitatea de o clipă*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Popescu General Al. Candiano, *Răboiul Neatârnărei*, assaltul și luarea Griviței. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.
Pușcariu Ioan cavaler de, *Notițe despre întâmplările contemporane*. Broșă cor. 3, legată cor. 3'50 + 20 fil. porto.
Pușcariu Dr. II., Ioan de Preda, Dr. L. Borcia, Dr. I. Lupuș, Dr. Ioan Mateiu și Dr. S. Dragomir, *Contribuții istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc*. Prețul